

Biografisk text från 1859

Amiral
Horatio
Nelson

Biografi: Lord Nelson
och slaget vid Trafalgar.
Återutgivning av text från 1882

av Henrik af Trolle

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-731-7

Copyright © 2025 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

Det här är en kort beskrivning av lord Nelson och hur han blev en hjälte under det historiska slaget vid Trafalgar.

Den 21 oktober 1805 stod slaget mellan den engelska flottan och en stor fransk-spansk flotta vars mål var att invadera England. Striden slutade med en klar engelsk seger – men den tog också befälhavaren Nelsons liv.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1882 i tidskriften "Svenska Familj-Journalen" med rubriken "Slaget vid Trafalgar".

Författare till texten är Henrik af Trolle (1829–1886).

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Lord Nelson och slaget vid Trafalgar

Den här texten publicerades ursprungligen år 1882 i tidskriften "Svenska Familj-Journalen" med rubriken "Slaget vid Trafalgar". Författare till texten är Henrik af Trolle (1829–1886).

Bland Englands, ja, utan motsägelse bland alla nationers och tid-
ders, största sjöhjeltar intager tvifvelsutan *Lord Nelson* främsta
rummet. Hans korta, blott fyrtiosjuåriga, lefnadsbana var mer
rik på lysande händelser och ärofulla bedrifter, än hvad som någonsin
förut fallit på en sjöhjeltens lott. Under hela sitt lif var han genom-
trängd af den mest glödande fosterlandskärlek och tillgifvenhet för
sitt land och sin konungs tjenst, sättande hvarje personligt intresse å
sido. I hög grad ägde han förmågan att också bibringa sina underord-
nade samma nit och ifver, som han sjelf ägde, samma brinnande törst
efter stora handlingar och bedrifter, som besjälade honom; han för-
stod att framkalla deras inbördes täflan och han var sina officerares
mönsterbild, sina besättningsars afgud.

Denne utomordentlige man var äfvenledes begåfvad med en
ännu ouppnådd taktisk talang och ägde en sällsynt förmåga att i ett

ögonblick uppfatta och beräkna möjligen mötande svårigheter och oförutsedda händelser samt att klart och tydligt utveckla sina planer för sina underordnade. Han var deras vän och vägledare och mången gång den försonande medlaren i deras äfven minsta stridigheter. Visserligen kan man med skäl anmärka, att hans företag ofta buro stämpeln af en djerf dumdristighet, men han var besjälad af en ihärdighet och en fast tro till britiskt mod och uthållighet, som aldrig svigtade och som också framkallade de största resultat. Hade ej en olycklig passion för den sköna, men lättsinniga och karaktärslösa lady Hamilton intagit hjeltens hjerta och framkallat de blodiga uppträderna i Neapel, hvilka något skugga glansen, som omstrålar hans namn, skulle man till hans öfriga hederstitlar hafva kunnat foga det vackra omdömet, att han var en riddare utan fruktan och utan tadel.

Att följa denne mans lefnad från början till slut, att skildra alla de strider, i hvilka han deltog, de segrar, han vann, den glans och den ära, han spridde öfver sitt lands flagga, skulle blifva en omfattande historia. Här vilja vi endast i korta drag skildra hans stora sjöseger vid Trafalgar, i hvilken han sjelf fann hjeltedöden, begråten af en hel nation, som i honom förlorade en af sina största söner.

Oaktadt alla hinder, som ställde sig i vägen, hade likväl Napoleon ej uppgifvit sin djerfva plan att med tillhjälp af den grundgående armada, han samlat i Boulogne och hamnar vid kanalen, kunna göra en landstigning i England och på britisk jord gifva sin okuflige fiende det slag, som borde fälla honom till jorden. Fastän slagen och skingrad i en rad af träffningar, räknade den franska flottan ännu en styrka af fyrtiofem linieskepp, och Napoleon kunde, genom att förena dessa med spanska flottan, bjuda öfver en styrka af sjutio linieskepp och således vara i stånd att företaga manövrer, genom hvilka han ville

skapa sig möjlighet att komma öfver till England. Vål angåfvo underrättelser från England, att dess flotta räknade hundrafem stridsdugliga linieskepp, men detta var ej enligt med sanna förhållandet, ty England kunde vid denna tidpunkt — 1805 — icke hålla öfver åttio-otre sådana skepp i sjön. Faran för England var således stor. Hoppet att lyckligt kunna besegra den mäktige fienden och hindra honom från att landstiga hvilade i första rummet på flottan och de män, som kommenderade hennes skyddande »trävallar».

Napoleon, besjälad af sin »stora tanke», värdig den titan, som banat sig väg öfver Alperna och genom oupphörliga framgångar på fasta landet bundit lyckan och segern vid sina legioner, gaf befallning åt amiral Villeneuve att med flottan afgå från Toulon till Vestindien, der förena sig med flottan från Brest, under Gantheaume, anfalla Englands vestindiska öar, vända tillbaka till kanalen, under vägen förena sig med eskadrarna från Rochefort och Ferrol och derefter, med en flotta af femtiosex linieskepp, biträda vid utförandet af det afgörande slaget mot England.

Amiral Villeneuve begaf sig till Vestindien, men för Gantheaume lyckades det ej att komma till sjös från Brest. I Cadiz hade Villeneuve förenat sig med en spansk eskader under Gravina. Nelson, underrättad om den fara, i hvilken hans fädernesland sväfvade, om Napoleons plan kom till utförande, sökte öfver hela Medelhafvet efter den fiendtliga flottan, från sundet vid Gibraltar till egyptiska kusten, utan att finna den. Han skyndade då till Vestindien, först till Trinidad och sedan till Grenada. På Antigua fick han slutligen bekräftelse på, att Villeneuve redan lemnat Vestindien och vändt tillbaka till Europa. Med yttersta skyndsamhet jagade han efter fienden, i hopp att om möjligt hinna fram före honom och stå vid sitt fäderneslands portar,

för att hindra en landstigning.

Då Nelson kom tillbaka i de europeiska farvattnen och der sammanträffade med lord Collingwood, kunde denne icke gifva honom någon underrättelse om den franska flottan. Nelson gick nu med sitt flaggskepp in till Plymouth och lemnade sina öfriga fartyg till kanalflottans förstärkning.

Den förenade flottan under Villeneuve hade emellertid utanför Ferrol haft en affär med amiral Calders eskader, som blockerade sistnämnda plats och der i hamnen liggande förenade eskadrar. Calder lyckades eröfra tvänne spanska skepp, men i öfrigt blef bataljen oafgjord. Villeneuve gick dock in till Ferrol och förenade sig med der varande eskadrar. Hans styrka uppgick nu till tjugunio lineskepp och hans första afsigt var att, enligt order, gå till kanalen, sedan han förenat sig med eskadern i Brest under amiral Lallemand. Men en falsk underrättelse att tjugufem engelska lineskepp voro ute för att uppsöka honom, föranledde honom att ändra plan. Han löpte i stället in till Cadiz.

Då Napoleon mottog underrättelse om slaget mellan Villeneuve och Calder samt att den först nämnde ingått till Cadiz, i stället för att föra sin flotta till Brest, och derigenom laggt hinder i vägen för hans stora plan, blef han ytterst uppbragt, och hans missnöje stegades ännu mer genom spanjorernas klagan öfver förlusten af sina tvänne skepp samt att Villeneuve ej gjorde något försök att förena sig med den spanska eskadern i Kartagena. I September månad erhöll han från kejsaren nya order att gå till Medelhafvet, landsätta trupper i Neapel, förhindra en af engelsmännen förmodad expedition, samt slutligen att derefter gå till Toulon, för att iståndsätta sina fartyg.

Amiral Collingwood, Nelsons vän och ryktbare vapenbroder, låg

emellertid utanför Cadiz, hvarest han tid efter annan erhöll förstärkningar af engelska skepp, så att hans flotta till sist bestod af tjugusju linieskepp, då Nelson den 28 September anlände, för att taga befälet öfver den samlade engelska styrkan. Det var ingalunda Nelsons afsigt att hålla fienden instängd; tvärtom hade han ingen högre önskan, än att se honom lemna hamnen, och han qvarlemnade därför blott två fregatter utanför Cadiz, medan han sjelf med flottan lade sig tolf mil vestligare ut till sjös. Emellan flottan och fregatterna stationerades fyra linieskepp för att meddela signaler.

Samma dag, som Nelson anlände till den engelska flottan, ingick befallning till Villeneuve att gå till sjös. Han företog genast sina förberedelser, men vinden var länge ogynsam; först den tjugonde Oktober kom den förenade flottan af tretiotre linieskepp och fem fregatter att lemna Cadiz. Denna viktiga underrättelse rapporterades genast till Nelson från hans utkiksfartyg. Den förenade flottan var knappast kommen ut, förrän en sydvestlig vind med tjockt väder besvärade alla dess rörelser. Villeneuve meddelade sina instruktioner i händelse af batalj. Detsamma gjorde äfven Nelson. Ombord på sitt chefskepp Victory hade han låtit samla alla sina skeppschefer och meddelade dem icke blott sin plan till anfall, utan äfven hvad de hade att iakttaga under möjligen inträffande, olika omständigheter, slutande med den betecknande förklaringen, att ingen chef någonsin handlade oriktigt, när han lade sitt skepp längs sidan af ett fiendtligt. De i kampanjesalen ombord på Victory församlade amiraler och chefer kunde dervid icke tillbakahålla ett ljudeligt utbrott af enthusiasm, och flera af hjeltarna fällde tårar.

Den franska flottan bestod af Bucentaure på åttio kanoner, (viceamiral Villeneuve), Formidable på åttio, (kontreamiral Dumanoir),

Algésiras på sjutiofyra, (kontreamiral Magon), och två andra åttio kanonskepp samt tretton på sjutiofyra. Den spanska flottan förde amiral Gravinas flagg på Principe di Austrias, hundra tolf kanoner, medan vice amiral Alava hade sin flagg på Santa Anna af samma styrka och kontreamiral Cisneros var ombord på Santissima Trinidad, hundra tretio kanoner. För öfrigt räknade den förenade flottan ett skepp på hundra, två på åttio, åtta på sjutiofyra och ett på sextiofyra kanoner. Dessutom ägde den fem fregatter och två briggar, hvilka alla voro franska.

Den engelska flottan hade tre skepp på hundra kanoner (Victory, Royal Sovereign och Britannia), hvilka alla voro flaggskepp. Det första var lord Nelsons, det andra viceamiral Collingwoods och på det tredje befann sig kontreamiral lord Northesk. För öfrigt bestod den engelska flottan af fyra skepp på nitioåtta, ett på åttio, sexton på sjutiofyra, tre på sextiofyra, fyra fregatter och ett par mindre fartyg.

Då amiral Villeneuve den 21 Oktober på morgonen öfvertygades om, att den engelska flottan ville anfalla honom, formerade han slagordning för styrbords halsar. När denna manöver var utförd, voro begge flottorna i sigte af hvarandra. Nelson hade de tvänne föregående dagarna intagit en sådan ställning, att fienden ej kunde undgå honom. Villeneuve, som såg, att striden var oundviklig, vände genom vinden, för att få Cadiz i lä och derigenom försäkra sin reträtt, i händelse af ett nederlag. Klockan var närmare tio förmiddagen, då denna rörelse var fulländad; vinden var mycket laber, och hans linie blef till följd deraf mindre väl formerad.

För Nelson var det framför allt af vikt att afskära den fiendtliga flottan från lä hamn, och detta kunde lyckas, om han förmådde tränga igenom den linie, Villeneuve nu hade formerat. Han fattade

då ett djerft, ja, ett heroiskt beslut, i det han utan betänkande utsåg sitt eget och Collingwoods skepp, dessa två, att gå i spetsen och bryta väg för de öfriga skeppen, utsättande dessa båda fartyg för den fruktansvärda elden från en hel flotta. Då han hade sett sina befallningar rätt uppfattade och satta i verket och såg sin flotta för fulla segel i två kolonner styra ned mot den fiendtliga linien, gick han ned i sin hytt och skref i sin dagbok följande korta bön, som också till sin fulla utsträckning skulle gå i fullbordan och derigenom i ökad grad göra hans minne högt älskadt af den britiska nationen:

»Måtte den store Guden, som jag tillbeder, skänka mitt land, till Europas väl, en stor och herrlig seger; måtte ingen nedfläcka den genom ett oädelt användande och måtte människokärlek efter segern vara ett framstående drag hos den britiska flottan! Hvad mig personligen beträffar, så öfverlemnar jag mitt lif till honom, som skapat mig; måtte hans välsignelse följa mina bemödanden att med trohet tjena mitt fädernesland! Åt honom öfverlemnar jag mig sjelf och den rättfärdiga sak, som blifvit åt mig uppdragen att försvara.»

Efter fullbordandet af denna gudfruktiga handling, gick han åter upp på däck och betraktade med orolig blick horisonten, hvars utseende, i förening med en hög dyning, angaf en kommande storm. En sådan bådade intet godt; ty Villeneuves vändning hade förlaggt stridsplatsen från mynningen af sundet till närheten af de farliga refven vid Conil och Santa Petri. Emellertid styrde de engelska kolonnerna ned emot fienden, med Nelson och Collingwood i spetsen. Klockan elfva telegraferade han till Collingwood, att det var hans afsigt att genombryta det fiendtliga avantgardet, för att hindra det från att gå in till Cadiz. Inga vidare signaler voro nu af nöden. »Men», sade Nelson, »vi måste dock gifva flottan litet att friska upp sig med»,

och som följd häraf sågs precis klockan tre quart till elfva från Victorys krysstopp de första flaggorna af den välkända telegrafsignalen: »England förväntar att hvarje man gör sin pligt», en signal, som hälsades med ett tredubbelt hurra och som framkallade den mest lifvande enthusiasm i hela flottan.

Tiden hade blifvit middag. Engelsmännen hissade nu den hvita örlogsflaggan på alla sina skepp, och Victory stäfvade ned mot Santissima Trinidad, Collingwood mot Santa Anna. Fransmännen hissade äfven sin flagg under ett sju gånger upprepadt rop af »lefve kejsaren!» och spaniorerna bägge Castiliernas flagga, med ett långt träkors derunder.

I samma ögonblick gaf amiral Villeneuve befallning att begynna striden. Franska skeppet Fougueux sände ögonblickligen en kula mot Royal Sovereign, och denna följdes snart af en oafbruten eld från de andra skeppen, hvilken det engelska skeppet dock icke bevärdigade med något svar. Royal Sovereign var då ungefär en quartmil förut från sin närmaste akterman, Belleste, och omkring en half mil tvärs ut från Victory. Tyst och stilla, utan att vika från sin kurs, närmade Royal Sovereign sig Santa Anna, oberörd af den dåligt riktade elden. Dess besättning, platt utsträckt på däck mellan kanonerna, kunde ej träffas af de få kulor, som genomträngde dess skrof, och de, som träffade tacklaget, gjorde blott föga skada.

»Rotheram», yttrade Collingwood till sin flaggkapten, då han, efter att i tio minuter hafva uthärdat den förenade flottans eld, slutligen skulle tränga in mellan de fiendtliga skeppen, »hvad ville icke Nelson gifva, för att vara i vårt ställe», och genom ett egendomligt sammanträffande ropade Nelson ungefär i samma ögonblick: »Se, huru herrligt Collingwood förer sitt skepp i striden!»

Förgäfves sökte Fougueux att stoppa den tappre britiske amiralen. Från Royal Sovereigns trenne batterier utgingo strömmar af rök och järn. Alla dess kanoner riktades mot Santa Annas akterskepp, en massa kulor sopade batterierna på detta skepp från aktern till fören och dödade eller sårade fyrahundra man. Emellertid hade Royal Sovereign passerat akter om Santa Anna; Collingwood lade sitt roder om styrbord och var sida om sida med sin motståndare. Men inom kort erhöll han nya fiender att kämpa emot. Två spanska skepp och ett franskt närmade sig, för att omringa honom, medan Fougueux höll utaf och gaf honom hela laget långskepps. Royal Sovereign trängde sig icke desto mindre in på den spanska amiralen och Nelsons oroligt spejande öga¹ såg ännu Collingwoods flagg höja sig öfver den täta krutröken, som omgaf den stridande gruppen af fartyg.

Vinden mojnade af och Victory kunde blott med sakta fart närma sig fienden, medan Collingwood ensam i den förenade flottan tappert uthöll kampen mot de skepp, som omringade honom. Tjugo minuter öfver tolf var äntligen Victory innanför skottvidden, och Bucentaure öppnade elden emot Nelson. De första kulorna nådde icke fram, några senare föllo långs med sidan, andra gingo öfver, och slutligen träffade en storbramseglet. Nu följde en till två minuters förväntningsfull tystnad. Fiendens artillerister riktade sina kanoner, och likasom på ett öfverenskommet tecken öppnade de sju till åtta skepp, hvilka omgäfvö Bucentaure, tillika med detta på en gång elden mot Victory. Vinden hade emellertid nästan dött ut. Victory avancerade dock ännu utan att svara på fiendens eld. Villeneuve hade observerat, att Victory ville följa Royal Sovereigns exempel och att alla

1 *Lord Nelson hade i föregående bataljer förlorat först ena ögat och sedan ena armen.*

skeppen af den engelska lä-kolonnen slöto sig tätt tillsamman. Denna rörelse, jämnte striden som pågick om Royal Sovereign, delade den förenade flottan i två delar med ungefär en qvart mils mellanrum; den förligaste delen räknade fjorton skepp och den aktersta nitton.

Victory var nu blott på fjortonhundra fots afstånd från Bucentaure, ännu oskadad. Nu träffade en kula krysstången, som gick öfver bord, en annan krossade rordrillen, en tredje dödade åtta marinsoldater på hytten och åter en bortslet spännet från lord Nelsons sko. »Detta är för strängt arbete, för att kunna räcka länge», sade Nelson till sin flaggkapten. I fyrtio minuter hade Victory varit utsatt för elden från tvåhundra kanoner, utan att hafva fått mer än femtio man döda och sårade. Intet skulle hafva kunnat frälst detta skepp, om artilleristerna hade förstått att bättre rikta sina kanoner. Ännu fortfor Victory att skrida långsamt framåt, men tre till fyra skepp samlade sig omkring Bucentaure och gjorde det omöjligt att tränga igenom utan ombordläggning. Lord Nelson öfverlemnade då åt Hardy att utvälja, hvilket skepp han ville lägga ombord med, och denne valde Redoutable på sjutiofyra kanoner. Klockan ett passerade Nelsons stolta skepp akter om Bucentaure och sände honom från en sextioåttapundig karronad en laddning, bestående af en kanonkula och femhundra muskötkulor. Efter hand som Victory gled framåt, affyrades nu med säkert sigte dess öfriga femtio kanoner, laddade med dubbelt och tredubbelt skarpt. Verkningen af elden var förfärlig. Det franska amiralskeppets akter var nästan alldeles inskjuten, tjugu kanoner voro demonterade och batterierna betäckta med döda och sårade.

Bucentaure var ur stånd till vidare motvärn, men ett franskt åttiokanonskepp, Neptune, upptog striden och gaf ett ödeläggande lag, som anställde stor skada på Victorys rundhult. Detta skepp svara-

de dock ej härpå, utan gömde sin eld åt Redoutable, med hvilket det inom kort lade ombord. De två skeppen drefvo ut ur linien under en fruktansvärd strid, än med handgevär, än med kanoner. Redoutables besättning anställde från mäsarna och batterierna en gräslig ödeläggelse på Victory, och snart var af de hundratio man, som befunno sig på dess däck, knappast tjugu i stånd att strida. Plötsligt vacklade lord Nelson, som spatserade på skansen med Hardy, och föll, träffad af en kula från fiendens kryssmärs. Hardy skyndade till och hoppades, att amiralen ej var farligt sårad. »Jo», svarade Nelson, »nu har jag fått nog.» Djup, gränslös smärta grep dem, som omgäfvö den älskade amiralen. Man skyndade att föra honom ned bland de öfriga sårade. Medan han bortfördes, betäckte han sitt ansigte och sina ordnar med sin näsduk, så att manskapet icke skulle märka, att det var han, och så genomträngd var han ännu af tanken på sin pligt, att han sände en midshipman för att befälla Hardy att låta inskära nya rorlinor.

Att i detalj skildra den ursinniga strid, som öfverallt utspann sig, skepp emot skepp, att berätta allt det hjeltemod, som befäl och besättningar lade i dagen, såväl inom den engelska som franska flottan, att beskrifva den otroliga feghet, med hvilken spaniorerna öfverlemnade sina skepp i engelsmännens våld, att gifva läsaren en klar inblick i stridens mångfaldigt vexlande händelser, tills engelsmännen tillkämpade sig en den mest glänsande seger, skulle upptaga alltför stort utrymme, hvarför vi endast velat lemna dessa antydningar om några af det förfärliga dramat moment. En sådan strid har ej den nyare sjökrigshistorien att framvisa; den utgör den sista, lysande länken i den kedja af segrar, som grundlaggt Storbritanniens välde på hafvet och lemnat Neptuni spira oomtvistad i dess händer.

Slaget var ändadt och engelsmännens seger fullständig. Under

Victorys sista deltagande i striden hade dånet af dess kanoner i hög grad ökat den döende Nelsons plågor och qual. »O, Victory, Victory», utropade han, »hur du plågar min stackars hjernal!» När striden var slutad, skyndade Hardy ned till honom och gaf honom i dödsminuten den glada underrättelsen om en stor, en fullständig seger. »Jag vet icke bestämdt», sade Hardy, »huru många af fiendens skepp vi hafva tagit, men jag tror, att det är fjorton eller femton.» »Det är godt», svarade Nelson, »men jag hade gjort mig räkning på tjugu.» Han gaf nu åter Hardy några order och lade honom isynnerhet på hjertat att ankra, för att kunna rida ut den väntade stormen. Hardy tryckte för sista gången sin chefs hand och skyndade bort till sina pligter på däck. Få minuter derefter var hjälten icke mer. Han dog lugnt, utan dödskamp, och de sista ord, han yttrade, voro: »*Gud vare lofvad, jag har gjort min pligt!*»

Slaget, som började klockan elfva förmiddagen, var slut klockan fem på aftonen. Gravina hade genom flykten räddat femton skepp af hela den förenade flottan, sjutton hade engelsmännen tagit, ett hade blifvit sprängdt i luften; de slagna hade förlorat sjutusen man döda, sårade, drunknade och fångna. Men segrarnas förlust var också betydlig. En stor del af deras skepp var afmastad och antalet af deras döda och sårade steg till nära tretusen man. Dertill kom under natten en förfärlig storm med oväder, som öfverraskade engelska flottan på hafvet och gjorde den oförmögen att behålla de tagna priserna. Flera af dem befriade sig, för att rädda sig till Gravina i Cadiz, men råkad i ovädret på klipporna och förolyckades. Sällan har något sjöslag uppvisat så många gräsligheter, både under och efter striden, som bataljen vid Trafalgar.

»Nelson är död, Englands störste sjöhelte har fallit», var den

underrättelse, som slog britiska folket med sorg och smärta. Hans seger hade räddat hans fädernesland från en planlaggd hemsökelse af Napoleons härar, och denne, som numera ej ägde någon flotta, måste uppgifva hela sin stora plan att göra en landstigning i sin fiendes hemland.

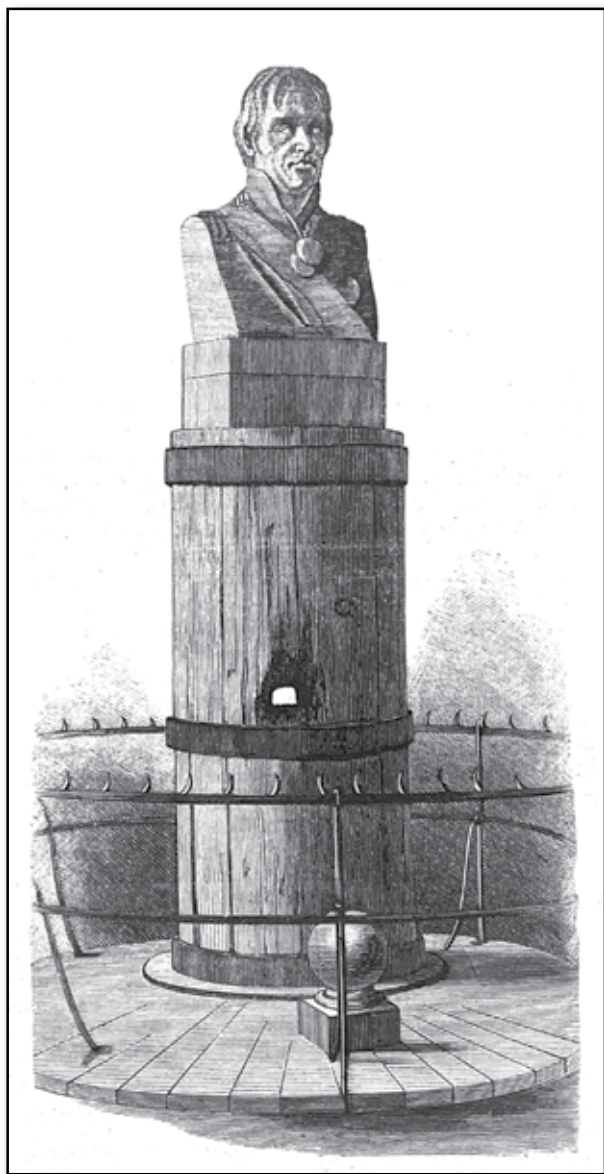
I Westminster Abbey hvilar Nelsons stoft vid sidan af Englands störste män. Efter sjöslaget vid Aboukir² lyckades det för Nelsons skeppschef, den tappre Hardy, att uppfiska stormasten, tillhörande det franska flaggskeppet L'Orient, hvilket vid detta tillfälle råkade i brand och sprang i luften. Af ett stycke af denna mast lät Hardy tillverka en likkista och skänkte den åt Nelson, som blef särdeles tacksam öfver denna, honom visade, egendomliga uppmärksamhet. I denna kista fick också hans kvarlevor sitt hvilorum. *Victory*, *Jervis*, *Keppels* och Nelsons så ärofulla och ryktbara flaggskepp, finnes ännu till och underhålles med en omsorg, som hedrar hans landsmäns hjertan och erkänsla. Såsom ett nationalmonument ligger det förtöjdt på Portsmouths örlogsvarf, och på däckets, der hjälten föll, är infälld en messingsplåt med de orden:

»Här föll Nelson!«

Den store man, som åt England förvärfvade så många segrar, finnes ej mer till, men hans namn och hans minne förblifva odödliga.

H. af Trolle.

2 *Slaget vid Aboukir, i hvilket Nelson i grunden slog och tillintetgjorde franska flottan, stod den 1 Augusti 1798*

Lord Nelsons byst.

*(Upprest i Windsor Castle på ett stycke af Victor-
rys skeppsmast.)*

Viktiga ord och personer

Calder, Robert

[1745–1818] Engelsk amiral. Gick med i engelska flottan redan som 13-åring och tillbringade hela sin karriär i Royal Navy. Deltog i en rad slag, bland annat den engelska segern över fransk-spanska flottan under slaget vid Trafalgar år 1805. Blev ställd inför krigsrätt efter slaget vid Kap Finisterre 1805 för att ha låtit fienden fly.

Collingwood, Cuthbert.

[1748–1810] Engelsk amiral och baron. Blev sjöman redan som 13-åring och tillbringade mer än 40 år i engelska flottan. Är mest känd för sin insats i den engelska segern över den fransk-spanska flottan under slaget vid Trafalgar år 1805.

Gravina, Federico.

[1756–1806] Spansk amiral. Deltog både i det amerikanska frihetskriget och Napoleonkrigen. Blev dödligt sårad under slaget vid Trafalgar 1805.

Hals.

En term inom sjöfarten. Halsen är det rep (tåg) som håller fast

nedre hörnet av ett segel.

Hamilton, Lady Emma.

[1765–1815] Brittisk skådespelerska, dansare och modell. Är mest känd som älskarinna till amiral Horatio Nelson.

Hardy, sir Thomas.

[1769–1839] Engelsk viceamiral. Tjänstgjorde nästan 50 år i engelska flottan. Är mest känd som kapten för HMS Victory under slaget vid Trafalgar år 1805.

Kastilien.

Namnet på en historisk region i Spanien som omfattade centrala delarna av landet, bland annat huvudstaden Madrid. Kastilien var ett grevskap redan 923 och var under en tid ett självständigt kungarike. Dess flagga är en gul borg på en röd bakgrund.

Laber.

Mått på vindstyrka. En laber bris är en svag vind på ca 1,6–3,3 m/s.

Linieskepp.

Linjeskepp var de största segelfartygen som byggts. Ett linjeskepp skulle vara kapabelt att ta en plats i den slaglinje som formades inför sjöslag. Linjeskepp var bestyckade med minst 65 kanoner.

Midshipman.

Titel i engelska och amerikanska flottorna för en äldre sjökadett på segelfartyg.

Mil.

Längdmåttet "mil" som används i texten är engelska mil. En engelsk mil motsvarar 1,609 kilometer.

Märs.

Ett begrepp inom skeppsbyggnad. Märs är den plattform vid vilken masten på segelfartyg är fäst. I den här texten används ordet troligen som synonym till ordet "skepp", som framför allt används om kyrkor.

Napoleon.

[1769–1821] Fransk militär, förste konsul och kejsare. Föddes på Korsika som Napoleone di Buonaparte. Tog makten i Frankrike genom en statskupp år 1799 och blev förste konsul. Han utsågs senare till kejsare år 1804 och styrde det stora riket tills han avsattes 1814, samt återvände till makten under drygt 4 månader år 1815. Erövrade stora delar av Europa under flera omfattande fälttåg.

Nelson, Horatio.

[1758–1805] Brittisk viceamiral. Gick med i flottan redan som 12-åring och tjänstgjorde i början av sin karriär både på handels- och örlogsfartyg. Var mycket framgångsrik och var ansvarig bland annat för segern över en spansk-fransk flotta utanför Kap S:t Vincent år 1797 och den stora franska flottan i Nilen år 1798. Förlorade sin syn vid ett slag 1794 vid Korsika och sin högra arm vid en attack mot Teneriffa år 1797. Dödades under slaget vid Trafalgar den 21 oktober 1805. Om du har varit på Trafalgar Square i London så har du sett hans staty som finns överst på Nelsonkolonnen.

af Trolle, Henrik.

[1829–1886] Svensk sjömilitär och författare. Var ättling till den berömda amiralen Henrik af Trolle. Skrev framför allt historisk skönlitteratur som utspelade sig på havet. Många av hans böcker översattes till både danska, engelska och tyska.

HMS Victory.

Ett linjeskepp i den engelska flottan som sjösattes den 7 maj 1765. Skeppet är 69 meter långt, 15 meter brett och var utrustat med 104 kanoner. Victory är mest känt som flaggskepp för lord Nelson under slaget vid Trafalgar. Skeppet ligger sedan 1824 i hamnen i Plymouth och är i dag ett museiskepp. Just nu pågår en 200 miljoner kronor dyr upprustning och renovering av skeppet.

de Villeneuve, Pierre-Charles.

[1763–1806] En fransk amiral. Deltog i franska revolutionen. Hade befäl över ett skepp under slaget vid Nilen 1798. Var ansvarig för hela den fransk-spanska flottan under slaget vid Trafalgar 1805 och fick skulden för förlusten.